

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Idea Theologiæ Moralis

Petrus <a Sancto Josepho>

Coloniæ, 1648

II. De propositione objecti fidei.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38935

homine, cuius oppositum ex revelatione non constat.

Posterior pars ostenditur, tum quia ex communi sententia, fidei divinæ non potest subesse falsum; at posset, si ea revelationi existimata inniteretur: tum quia sicut repugnat quod habeam fidem alicui homini minimè loquenti, ita & quod fidem habeam Deo, nisi ipse Deus loquatur, etsi loqui existimetur: tū deniq; quia nulla ratio est, cur non potuerit Deus immittere homini lumen aliquod supernaturale, intrinsecè determinatum ad assensum dumtaxat veros, quales non essent, si in ficta revelatione inniti possent.

Dices, homines simplices multa credunt, ut à Deo revelata, quæ tamen revelata non sunt: at quid vetat talem assensum esse veræ fidei? maximè cum vera misericordia exerceatur erga fictum pauperem, & vera adoratio circa hostiam quæ putatur consecrata, cum non sit. *Respondeo* homines illos, ut non moveantur ad credendum, vero Dei testimonio, ita nec verum fidei assensum præbere, sed existimatum dumtaxat. Quomodo enim dici potest, eos credere Deo loquenti, cum Deus non loquatur? Possunt tamen elicere veros actus virtutum moralium, circa falsa objecta; quia voluntas fertur in illa, non ut sunt in se, sed ut ab intellectu representantur, intellectus verò fertur in suum objectum, ut est in se.

CAPUT II.

De propositione objecti fidei.

RESOLUTIO I. *Ad fidem requiritur propositio aliqua rerum credendarum, per quam res illæ fiant evidenter credibiles.* QUOD requiratur propositio aliqua, satis perspicuum est, quia cum res fidei sint obscuræ, non potest intellectus circa illas ferri per assensum, nisi sufficienter ipsi proponantur tanquam fide dignæ. Eo vel maxime

mè quia deficiente evidentia objecti, requiritur affectus & imperium voluntatis, quo captivetur intellectus in obsequium fidei; quare cum voluntas non feratur in incognitum, prærequiritur propositio objecti quod per fidem amplectendum est.

Quod vero res quæ proponuntur, fieri debeant evidenter credibiles, *probat*, quia fides Christiana dicit assensum firmum, & excludentem omnem dubitationem, qualis non esset, si iudicium quod præcedere debet de credibilitate objecti, non esset certum & evidens. *Confirmatur*, nam si sufficeret iudicium probabile, cum hoc facile mutari possit, ob plerasque rationes probabiles, quæ pro parte opposita occurrere possunt, sequeretur eum qui mysteriis rite propositis assensum dedit, posse prudenter & sine peccato fidem abjicere, quod sanè dici non potest.

Dices 1. Si fides est de rebus obscuris, quomodo ad eam requiritur evidentia? *Respondet* evidentiam requiri, non circa res ipsas fide creditas, sed circa earum credibilitatem, ita ut intellectus quidem non habeat evidentem cognitionem rei revelatæ, in se, aut veritatis ipsius, iudicet tamen eam ut proponitur, esse credibilem, idque tanta certitudine morali ut prudens quisque ei assentiri debeat.

Dices 2. Si res ad credendum proposita est evidenter credibilis, est etiam evidenter possibilis, adeoque evidenter vera. *Respondet* negando priorem consequentiam, contingit enim plerumque, ut res impossibilis fiat credibilis, ut vel ex eo patet, quod non raro duæ propositiones contradictoriæ tot rationibus fulciantur, ut fiant evidenter credibiles, cum tamen à parte rei earum una sit impossibilis. Et quamvis certum sit, in fide Catholica quicquid credibile est, esse possibile, non tamen hoc posterius evidens est, cum motiva fidei, de quibus postea, non talia sint ut intellectum omnino convincant, ad assentiendum rei propositæ.

Dices 1.

Dices 3. Multi credunt, qui non habent evidentiam illam credibilitatis. *Respondeo* eorum qui sic credunt, fidem non esse perfectam & Christianam; cum hæc ex se debeat esse omnino firma & immutabilis. *Instab.* ergo nullus idiota habet veram fidem. *Non sequitur*, licet enim personæ rudes & simplices, non penetrant per se omnia motiva fidei, eorumque vim, sicut Theologi; possunt tamen sufficientem eorum evidentiam acquirere beneficio Pastorum, à quibus de rebus fidei instrui debent.

RESOLUTIO II. *Multa assignari solent motiva, seu argumenta quæ ostendunt, mysteria nostræ fidei esse evidenter credibilia.*] PRIMUM EST, quod doctrina Catholica nihil tradat, quod non sit verum, aut quod falsitatis convinci possit; cum vice versa hæreticorum sectæ multis erroribus foedissimis sca- teant.

Secundum, quod in moribus sanctè instituendis tota versetur, non nisi honesta approbando, & quicquid turpe est damnando; quo fit ut ii qui illius præceptis, & consiliis accuratè insistant eximiam vitæ perfectionem & sanctitatem brevi comparent, cum è contra Christianæ fidei hostes multa contra morum honestatem approbent, vixque inter illos levis quædam sanctitatis umbra reperiatur.

Tertium, quod cum multa supra humanam rationem, multa carni, pravisque hominum voluntatibus & moribus repugnantia contineat, à paucis tamen hominibus omni scientia humana, dicendi facultate, nobilitate, potentia, & divitiis expertibus, eo successu in orbem terrarum introducta est, ut innumeri Reges, & Imperatores, Oratores, & Philosophi sapientissimi, dimissa avita religione, eam constantissimè amplexati fuerint: cum tamen hæretici doctrinam præstentur carni, & voluptatibus indulgentem, adeoque mirum non sit, quod plerosque sectatores habeant.

Quartum, quod doctrina Catholica sit antiquissima,

finis.

lima, utpote ab ipso Christo per Apostolos derivata, ut patet, tum ex perpetua successione Romanorum Pontificum, qui sicut in potestate regendi universalem Ecclesiam, sunt Vicarii Christi, & Petri successores, ita omnes eandem Petri fidem constanter professi sunt: tum ex eo quod nunquam Ecclesia destituta fuit Doctoribus eximiis, qui eam scriptis contra insurgentes hæreses confirmaverint: cum tamen doctrina hæreticorum primitivæ Ecclesiæ temporibus inaudita, imò recens excogitata fuerit.

Quintum, quod hæc doctrina introducta sit, & prædicata à viris fide dignissimis, qualis in primis fuit ipse Christus, cujus vita tot virtutibus & miraculis claruit, ut etiam infideles eum magno in pretio habuerint. Dubitari etiam non potest, quin Apostoli qui ex mandato Christi, ad prædicandum Evangelium in totum mundum missi sunt, altissimarum virtutum apicem tenuerint, adeoque non exiguam doctrinæ quam profitebantur, auctoritatem conciliaverint: sicut & alii innumeri Doctores, qui sequentibus sæculis floruerunt, quosque Ecclesia ut Sanctos veneratur & colit. Cum è contra hæresum authores plerumque vitam ab humilitate, castitate, aliisque virtutibus Christianis valde alienam ducant; neque ab eorum sequacibus major sanctitas expectanda sit.

Sextum, quod prope infiniti homines omnis ætatis, conditionis, & sexus inter atrocissima tormenta, pro fide Catholica, non patienter modò, sed etiam cum ingenti acritate, vitam & sanguinem profuderint; variisque signis & prodigiis ostensum sit, quàm pretiosa esset in conspectu Domini, mors sanctorum ejus. Ista autem locum non habent in hæreticis, etsi eorum nonnulli pro defensione suæ doctrinæ mortem oppetierint.

Septimum, denique, quod hæc doctrina variis temporibus, innumerais plenè miraculis confirmata fuerit,

ut con

ut constat ex Patribus, & historicis antiquis, de quorum fide dubitare, extrema esset dementia. Contrà verò hæretici nullum unquam patrarint miraculum, in testimonium suæ doctrinæ, ut scilicet, eam divinitus inspiratam, veramque esse demonstrarent; nisi fortè miraculum appelles, quòd Calvinus unum hominem occiderit, qui fingebat se esse mortuum.

Ex quibus omnibus facilè ostendi potest, Catholicam fidem esse evidenter credibilem. Nam evidens est, illud esse credibile, quod gravibus & magni momenti argumentis nititur. At fides Catholica ejusmodi argumentis nititur, ut ostensum est, ergo evidens est eam esse credibilem. Unde verisimiliter dici non potest eos decipi, qui fidem Catholicam amplectuntur; aliàs posset non immeritò quisque nostrum usurpare, verba illa Richardi à sancto Victore lib. 1. de Trinitate cap. 2. Si error est quem credimus, à te decepti sumus, iis enim signis doctrina hæc confirmata est, quæ nisi à te fieri non potuerunt.

RESOLUTIO III. *Admiranda est in Ecclesia aliqua infallibilis fidei regula, quacunque illa sit.* PROBATUR 1. ex eo quòd Christus promisit *Matth. 16.* portas inferi nunquam prævalituras adversus Ecclesiam. *Et Joan. 14.* Spiritum veritatis cum ea mansurum in æternum; hæc autem non haberent locum, si non esset in Ecclesia regula aliqua infallibilis, per quam vera à falsis, certò posset distinguere.

Secundò, quia Deus non deest in necessariis, at talis regula necessaria est, cum sine illa non possimus certò & indubitanter, prout requiritur ad salutem, assentiri rebus obscurissimis quæ nobis credendæ proponuntur. Nequeat etiam unitas fidei in Ecclesia ubique, & omni tempore servari, ut manifestum vel ex eo est, quod hæretici defectu certæ alicujus regulæ, quam in omnibus sequantur, in tot abeunt sententias, quot sunt Ministri qui aliqua apud illos auctoritate valeant.

K

Dices 1.

Dices 1. Potest homo fidem concipere, & tenetur assentiri rebus propositis, etsi Doctor eas proponens possit falli, & fallere, adeoque non sit infallibilis regula fidei, ut contingit, quando aliquis audita concione, ad fidem convertitur. Ergo aliqua ejusmodi regula non est ad fidem necessaria. *Respondeo* non sequi quia ut homo teneatur rem à privato aliquo Doctore propositam, credere ut infallibilem, requiritur ut proponens eam confirmet, per infallibilem aliquam fidei regulam, quacunque sit.

Dices 2. Non semper fuit in mundo aliqua infallibilis fidei regula: cum tamen fides vera quovis tempore ad salutem fuerit necessaria. *Respondeo* assumptum falsum esse, nam semper fuit in mundo verbum Dei scriptum, aut non scriptum, ex quo sumi potuit infallibilis fidei regula, ut postea dicitur.

RESOLUTIO IV. *Scriptura sacra & traditio non scripta sunt infallibilis fidei regula.* UTRUMQUE sumi potest ex Concilio Trident. sess. 4. & quoad primam partem probatur, tum quia Christus non raro in Evangelio Scripturam allegat, ut aliquid probeat contra Judæos, quo ipso satis ostendit, ab ea sumi infallibilem fidei regulam; præsertim cum Joan. 10. perspicue doceat, eam solvi non posse, id est, adeo veram esse, ut falsitatis convinci nequeat: tum quia Deus sit prima veritas, verbum illius est prorsus infallibile; at Scriptura sacra, etiam hæreticis consentientibus, est verbum Dei ergo est infallibilis: adeo ut quicquid in ea continetur sit verum, & fide Christiana credendum.

Dices, Scriptura sacra valde obscura est, ut satis vel ipsa experientia ostendit: ergo non potest esse regula credendorum, cum ejusmodi regula clara esse debeat. *Respondeo* Scripturam esse quidem obscuram, verum tamen illius sensum posse plerumque, vel definitionibus Ecclesiæ, vel ex communi Interpretatione Patrum investigari, sicque esse certam fidei regulam.

Quoad secundam vero partem ostenditur, tum ex clarissimis illis verbis Pauli 2. ad Thessal. 2. Tene traditiones quas didicistis, sive per sermonem, sive per epistolam nostram; ubi traditionibus scriptis, & non scriptis æqualem vim tribuit: tum quia ante tempora Moysi, cum nondum esset Scriptura sacra, vera fides fuit conservata per traditionem non scriptam, quare ex illa sumebatur infallibilis regula fidei: tum denique quia cum Deus mentiri non possit, testimonium illius ad certam fidem faciendam sufficit, quocunque modo ad nos derivetur: quare cum non tantum per Scripturam, sed etiam per traditionem cognoscamus, Deum aliquid dixisse, sequitur ipsam etiam traditionem esse nobis infallibilem fidei regulam.

Dices, esse discrimen inter scripturam, & traditionem, nam scriptura manet, & facile conservari potest, traditio vero mutabilis est, juxta varios hominum mores & affectus, quare certa fides ei inniti nequit. *Respondeo* hoc discrimen esse exigui momenti, nam etiam in libris sacris innumera mutationes accidere possunt, sive ex incuria librariorum, sive ex malitia hæreticorum, ut experientia satis ostendit: quare sicut eo non obstante, ea scriptura quæ judicio Ecclesiæ canonica est, facit certam fidem: ita & traditio quam Ecclesia approbat, & conservat ut divinam, est certa & infallibilis fidei regula.

RESOLUTIO V. *Præter scripturam & traditionem necessario ponenda est in Ecclesia, & alia alia fidei regula, quæ res credendas infallibiliter proponere possit.* **PROBATUR**, quia circa scripturam, & traditionem innumera controversiæ oriri possunt, quare ex iis certo cognosci non poterit, quid fide Catholica credendum sit, nisi sit aliquis iudex à Deo constitutus, qui ejusmodi controversias componere possit, & sine errore statuere, quænam sit Scriptura sacra, quænam divina traditio, & quomodo tam hæc, quàm illa

accipienda sit. Unde Patres antiqui contra hæreticos disputantes cognoscunt in Ecclesia aliquem sub Christo, judicem visibilem, qui in rebus dubiis consuli possit, & ad quem spectet, quid credendum, aut non credendum sit certò statuere; ne aliqui si ex privato cujusque judicio, de rebus fidei sentiendum sit, tot futurae sint hæreses, quot Sacerdotes & Doctores.

Dices 1. Quid opus est scriptura, aut traditione, si datur aliqua fidei regula ab iis distincta? *Respondet*, ideo utramque requiri, quia hæc regula nihil statuit esse de fide, nisi quod per scripturam, aut traditionem tale esse judicat; illudque ejus judicium debet esse infallibile, ne aliqui tota fides corruat. Unde tantum sequitur, scripturam & traditionem non esse sufficientem judicem controversiarum fidei, quod omnes Catholici fateri debent.

Dices 2. Si quis possit determinare, de controversiis ad scripturam spectantibus, ille erit supra scripturam, cum ab hac, ad illum provocare liceat. *Respondet* non sequi, nam Imperatorum leges non sunt infra judices, cum eas abrogare, vel mutare nequeant; ad eos tamen spectat earum explicatio. Ergo similiter.

Dices 3. Prædicta infallibilitas non potest tribui nisi hominibus; at omnis homo mendax. *Respondet* homines ut homines, esse mendaces, seu posse falli, & fallere; ut tamen specialiter diriguntur à Spiritu sancto, ad regendam Ecclesiam infallibilitatem habere.

Dices 4. Ergo ultima fidei resolutio fiet in auctoritatem humanam; si enim à me quæras, cur credam verbum esse Incarnatum, respondebo, quia Deus revelavit. Si vero ulterius scisciteris unde sciam Deum hoc revelasse, respondendum erit, quia Ecclesia ita sentit. *Verum distinctione opus est*, fides enim ultimo resolvitur in revelationem Dei, ut in rationem credendi, in auctoritatem vero Ecclesiæ, ut in regulam infalli-

infallibilem, qua dirigitur iudicium illud fidem præcedens, quo intellectus iudicat aliquid à Deo esse revelatum & credendum. Unde pater non committi circulum, quando dico me credere quod Ecclesia proponit, quia scriptura testatur eam errare non posse, & hanc veram esse scripturam, quia Ecclesia sic statuit. Nam in priori actu testimonium scripturæ est ratio credendi, in posteriori vero Ecclesia se habet ut regula proponens, quid credendum sit, ut scriptura, & Ecclesia mutuo se juvent, in diverso genere.

RESOLUTIO VI. *Concilium generale à summo Pontifice convocatum, & approbatum, non potest errare in fide, adeoque est infallibilis credendorum regula: ante approbationem vero potest.*] PRIOR PARS est de fide, & sufficienter probatur primò iis testimoniis scripturæ quibus probari solet, Ecclesiam esse columnam & firmamentum veritatis, eamque ex speciali directione & assistentia Spiritus sancti ita regi, ut non possit errare in iis quæ credenda, vel facienda tanquam ad salutem necessariæ proponit. Illa enim & similia debent maximè competere Concilio generali à summo Pontifice approbato: cum illud perfectè representet Ecclesiam universalem, neque ulla possit cogitari fidelium congregatio, quæ majoris sit auctoritatis ad aliquid statuendum, itemque ad obligandum singulos fideles ut credant, vel observent quod decretum est.

Secundò idem ea ratione ostenditur, quia ipsa Concilia generalia à summo Pontifice confirmata, satis existimant se non posse errare, cum multa proponant ex fide credenda, & oppositum sentientes tanquam hæreticos damnent. Hinc damnatus est Arius in Concilio Nicæno, Macedonius in Constantinopolitano, Nestorius in Ephesino, Eutiches in Chalcedonensi; atque ut alios præteream, Lutherani, & Calvinistæ in Tridentino. Patres etiam & Theologi, ac universi fideles idem sentiunt de ejusmodi Conciliis,

ciliis, ac proinde certissimè credunt, quicquid ab ipsis credendum proponitur; adeò ut dictum illud Gregorii Magni *lib. 1. epist. cap. 24.* Ab iis frequenter usurpetur, quatuor prima Concilia Generalia recipienda esse, sicut quatuor Euangelia, nimirum propter infallibilem veritatem eorum, quæ toti Ecclesiæ credenda proponunt. Hic autem tam communis omnium sensus, aut verus est ac certus, aut dicendum nihil esse certi in tota Ecclesia, quod citra apertam hæresim affirmari non potest.

Posterior pars, etsi non sit tam certa, videtur tamen longè probabilior. 1. Quia cum Patres in Conciliis Generalibus congregati, suarum omnium definitionum confirmationem petere soleant à summo Pontifice, satis ostendunt ipsorum iudicium posse retractari, donec accesserit approbatio Pontificis; ac proinde ante hanc approbationem esse fallibile, & errori obnoxium. Aliàs frustra ejusmodi confirmationem peterent, imò imprudenter, tum quia eorum sententia esset ultima & ir retractabilis, quæ proinde nullam superiorem potestatem in terra agnosceret, cui meritò subijci deberet, tum quia si contingeret tale Concilium à summo Pontifice reprobari, nullus fidelium teneretur illius definitiones sequi; quod magnum esset inconveniens, ex hypothesi quod esset infallibile.

Deinde, cum satis constet ex Scriptura, supremam spiritualem potestatem post Christum collatam esse Petro, ejusque successoribus, adeoque summum Pontificem esse caput Ecclesiæ, verisimile non est, quod autoritas infallibiliter definiendi quæ ad fidem spectant, collata sit corpori Ecclesiæ, independentè à sui capitis sententia.

Dices, Concilium ante confirmationem, representat totam Ecclesiam, quæ errare nequit, & eos damnat ut hæreticos, qui illius decreta noluerint recipere: hoc autem infallibilitatem denotat. *Respondet*, Concilium sine Pontifice, esse corpus sine capi-

te,

te, adeoque non perfecte ut sic, representare totam Ecclesiam, illiusque definitiones non obligare, nisi accedat confirmatio summi Pontificis.

Nota 1. Non requiri prædictam confirmationem, quando definitiones factæ sunt à Concilio, juxta particularem instructionem, per Legatos à Pontifice præmissam 2. Etsi definitio Concilii Generalis, ante approbationem Pontificis, non sit simpliciter infallibilis, esse tamen secundum quid ut ita dicam. Quatenus valde probabile est, Deum nunquam permitturum ut ejusmodi Concilium de facto erret, si in veritate indaganda rectè & sincerè procedat 3. Ex his intelligi posse, quomodo consensu Patrum, aut Theologorum sit, vel non sit infallibilis.

RESOLUTIO VII. *Romanus Pontifex in decidendis fidei questionibus errare non potest, neque in rebus ad mores spectantibus, quas toti Ecclesia proponitur.*] PRIOR PARS probatur 1. Nam certum est, summum Pontificem esse verum Petri successorem, quoad primatum Ecclesiae, ita scilicet ut universa Ecclesia teneatur in utroque foro, obtemperare summo Pontifici in iis quæ ad fidem, vel ad mores spectant. adeoque certissimè credere quicquid ab ipso, tanquam de fide credendum proponitur. Ad hoc autem necesse est, ut summus Pontifex errare non possit in determinandis fidei questionibus: alias enim quod ipse proponeret credendum, non esset infallibiliter verum, & sic non rarò fideles omnes tenerentur credere falsum, totaque Ecclesia in errorem induceretur: cum qua tamen ex certissima promissione Christi, spiritus veritatis mansurus est in æternum.

Idem etiam ostenditur, ex communi Catholicorum sensu: nam summi Pontifices, quorum plerique fuerunt humillimi, & sanctissimi, semper sibi persuasum habuerunt, se ita à Deo dirigi, ut non possint, in quantum summi Pontifices, & Christi Vicarii, docere aliquid contra fidem, talique potestate in variis rebus definiendis, & hæresibus damnandis non rarò

usi sunt. Idem est sensus Conciliorum Generalium, cum hæc suarum definitionum confirmationem à sede Apostolica exigere, & expectare soleant, ut dictum est. Imò universalis Ecclesia satis probat prædictam infallibilitatem, quatenus tanquam infallibilia recipit decreta quorundam Conciliorum Provincialium, eo quòd à sede Apostolica fuerunt approbata, & pro hæreticis habet, quos Romani Pontifices ut tales, etiam extra Concilium Generale damnarunt.

Posterior pars sequitur ex dictis, nam ideò non potest errare Pontifex, in determinandis rebus fidei, quia fideles, quorum gratia tale privilegium illi concursus est, sine vera fide salvari non possunt; at nec salvari possunt sine bonis sanctisque moribus, & nisi observent præcepta legis naturalis, & divinæ. Ergo fieri nequit ut erret Pontifex, quoad res morales ad salutem Ecclesiæ spectantes, præcipiendo aliquid saluti repugnans, verbi causa, vindictam, fornicationem, observationem veteris legis, &c. vel prohibendo id quod ad salutem necessarium est, puta, confessionem sacramentalem, sumptionem Eucharistiæ, & similia.

Hinc autem *collige* r. Non posse summum Pontificem errare in canonizationibus Sanctorum; quia turpissimus esset error in Ecclesia, si damnatus aliquis nobis proponeretur colendus, tanquam sanctus, & Deo in cælis fruens. Nec posse errare in approbando aliqua Religione, quoad substantiam, quia ordinem aliquem in se noxium & perniciosum, approbare tanquam bonum & sanctum, variisque privilegiis ornare, hoc sanè esset laqueum injicere fidelibus, eorumque saluti insidiari: cum nullus Catholicus dubitet, licitum & utile esse amplecti eum vitæ statum, qui à Christi Vicario laudatur & approbatur.